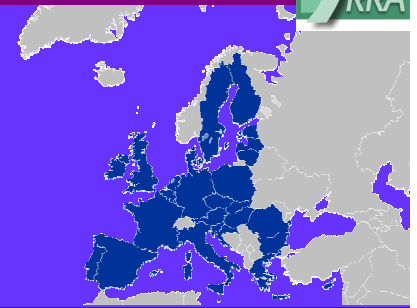

Politika súdržnosti v rokoch 2014 - 2020

Integrovaný udržateľný rozvoj miest

Čo znamená integrovaný udržateľný rozvoj miest?

Mestá sú hnacou silou EÚ a možno ich považovať za katalyzátor kreativity a inovácie v celej EÚ. Približne 68 % obyvateľstva EÚ žije v mestských oblastiach a tieto oblasti generujú 67 % HDP EÚ. Sú však aj miestom, kde sa najvýraznejšie prejavujú dlhodobé problémy, ako sú napríklad nezamestnanosť, segregácia a chudoba. Politiky uplatňované v súvislosti s mestskými oblasťami majú preto pre EÚ ako celok väčší význam.

Rôzne aspekty života miest – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji miest možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy miest treba skombinovať s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je navyše rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy.

Čo je cieľom?

Cieľom návrhov Európskej komisie týkajúcich sa politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014-2020 je rozvíjať integrované mestské politiky, aby sa podporil udržateľný rozvoj miest a posilnila úloha miest v rámci politiky súdržnosti.

Čo sa navrhuje?

Integrované investičné stratégie so strategickejšim a holistickejšim prístupom:

EFRR by mal ako základný princíp podporovať udržateľný rozvoj miest prostredníctvom integrovaných stratégií na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických a sociálnych problémov mestských oblastí. Tento princíp má dvojaký význam: znamená, že zdroje by sa mali sústrediť integrovaným spôsobom na cieľové oblasti so špecifickými problémami miest a projekty v mestských oblastiach financované z EFRR by sa zároveň mali integrovať do širších cieľov programov. Členské štáty EÚ by sa mali snažiť využívať ESF v synergii s EFRR a pomocou toho podporovať opatrenia týkajúce sa zamestnanosti, vzdelávania, sociálneho začleňovania a inštitucionálnej kapacity vypracované a zrealizované na základe integrovaných stratégií.

Vyčlenenie financovania na integrovaný udržateľný rozvoj miest:

Minimálne 5 % zdrojov EFRR vyčlenených pre každý členský štát sa má investovať do integrovaných akcií týkajúcich sa udržateľného rozvoja miest, ktoré sa realizujú prostredníctvom nástroja integrovaných územných investícií (ITI), pričom jeho riadenie a realizácia sa delegujú na mestá. Forma a stupeň delegovania riadenia na mestá sa môže líšiť v závislosti od inštitucionálnej štruktúry každého členského štátu. Mestá vykonávajúce integrované akcie udržateľného rozvoja miest s delegovaným riadením by sa mali uviesť v zozname pripojenom k zmluvám o partnerstve a operačnému programu. Tieto zoznamy majú informačný charakter a v priebehu programového obdobia ich možno meniť.

Platforma mestského rozvoja:

Na základe zoznamu miest pripraveného členskými štátmi v zmluve o partnerstve zriadi Komisia platformu mestského rozvoja zahŕňajúcu 300 miest v celej Európe, ktorá podporí dialóg o rozvoji miest medzi mestami na európskej úrovni a Komisiou zameraný viac politicky. Nie je to nástroj financovania, ale skôr mechanizmus na lepšie zviditeľnenie prínosu miest k stratégii Európa 2020 v rámci politiky súdržnosti, čím sa uľahčia integrované a inovačné akcie udržateľného rozvoja miest a užitočnosť výsledkov.

Inovačné akcie miest:

S cieľom posilniť nové a inovačné riešenia v rámci udržateľného rozvoja miest sa môžu z EFRR na podnet Komisie podporovať inovačné akcie do výšky 0,2 % celkových ročných rozpočtových prostriedkov EFRR. Inovačné mestské akcie budú pilotné mestské projekty, demonštračné projekty a súvisiace štúdie v európskom záujme. Môžu sa vzťahovať na všetky tematické ciele a investičné priority (článok 9 návrhu nariadenia o EFRR).

Výraznejšie zameranie na rozvoj miest na strategickej úrovni:

Na základe usmernení spoločného strategického rámca (SSR) by sa mali v zmluvách o partnerstve vymedziť mechanizmy na zabezpečenie integrovaného prístupu k využívaniu fondov SSR na udržateľný rozvoj mestských oblastí. OP majú stanoviť prínos k integrovanému prístupu v záujme územného rozvoja vrátane plánovaného integrovaného prístupu k rozvoju mestských oblastí tam, kde je to vhodné (články 11, 14 a 87 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020). Vo všeobecnosti sa tiež očakáva, že tento prístup k rozvoju miest bude úzko prepojený s integrovaným prístupom zameraným na špecifické potreby zemepisných oblastí, ktoré sú najviac postihnuté chudobou, alebo cieľových skupín, ktoré sú najviac vystavené riziku diskriminácie alebo vylúčenia, ako bolo stanovené v zmluve o partnerstve a v OP.

Zlepšené nástroje na realizáciu integrovaných akcií:

Integrované územné investície (ITI) sú novým realizačným režimom na združovanie financovania z viacerých prioritných osí jedného alebo viacerých operačných programov pre viacerozmerne a medziodvetvové zásahy. ITI je ideálnym nástrojom

na podporu integrovaných akcií v mestských oblastiach, keďže poskytuje možnosť kombinovať financovanie spojené s rôznymi tematickými cieľmi vrátane kombinácie financovania z tých prioritných osí a operačných programov, ktoré podporujú EFRR, ESF a Kohézny fond (KF) (článok 99 návrhu spoločných ustanovení pre fondy SSR na obdobie rokov 2014-2020).

Lepšie možnosti na riešenie problémov na základe investičných priorit:

Štyri tematické ciele, ktoré budú podporované fondmi SSR s cieľom prispieť k stratégii Európa 2020, majú súvisiace investičné priority špecifické pre mestá (uvedené v článku 5 návrhu nariadenia o EFRR). Odporúča sa, aby mestá kombinovali akcie, ktoré podporujú odvetvové investičné priority špecifické pre mestá (na podporu nízko uhlíkových stratégií pre mestské oblasti, na zlepšenie životného prostredia na podporu udržateľnej mobility a na podporu sociálneho začleňovania prostredníctvom podpory fyzickej a hospodárskej obnovy znevýhodnených mestských oblastí), a aby ich začlenili do svojej integrovanej stratégie rozvoja miest s cieľom zrealizovať zásadu integrovaného rozvoja miest (článok 7 odsek 1 návrhu nariadenia EFRR). Tieto akcie tiež môžu kombinovať s inými akciami podporovanými z ESF v rámci jeho investičných priorit (uvedených v článku 3 návrhu nariadenia o ESF).

Finančné nástroje:

Členské štáty majú pri podpore udržateľného rozvoja miest rozsiahlym spôsobom využívať finančné nástroje. Rozsah finančných nástrojov je rozšírený a vzťahuje sa na všetky tematické ciele a investičné priority a všetky druhy príjemcov, projektov a aktivít (články 32-40 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020).

Vytváranie sietí:

V rámci cieľa Európskej územnej spolupráce (EÚS) budú pokračovať výmenné a vzdelávacie programy pre mestá s cieľom poskytnúť im možnosť vytvárania sietí, aby si mohli vymieňať a rozvíjať osvedčené postupy pri rozvoji miest (článok 2 návrhu nariadenia o EÚS).

Aké sú rozdiely v porovnaní s obdobím rokov 2013-2020?

- Posilnený integrovaný prístup k riešeniu problémov miest: Zatiaľ čo v období 2007-2013 sa realizoval mestský rozvoj na základe integrovaného prístupu, v období rokov 2014-2020 sa má rozvoj miest realizovať prostredníctvom stratégií stanovujúcich integrované akcie (článok 7 odsek 1 návrhu nariadenia o EFRR). Článok 12 návrhu nariadenia o ESF zabezpečuje aj doplňujúci prínos ESF k týmto stratégiám.
- Integrované územné investície nahradia osobitné prioritné osi pre mestský rozvoj: Zavedenie ITI umožňujúce realizáciu OP prierezovým spôsobom podporí tematický prístup a uľahčí správnu kombináciu investícií do integrovaných mestských stratégií.
- Viac právomocí a príležitostí pre mestá: Členské štáty budú môcť poskytnúť mestám príležitosť na vypracovanie a realizáciu úplných integrovaných stratégií, ktoré budú kombinovať zdroje z rôznych PO a OP.
- Operácie a OP podporované z viacerých fondov a krížové financovanie: Realizácia integrovaných stratégií mestského rozvoja sa posilní prostredníctvom možnosti kombinovať akcie financované z EFRR, ESF a KF na programovej alebo operačnej úrovni. Krížové financovanie časti operácie medzi EFRR a ESF (do výšky 5 % každej priorit. osi OP) bude naďalej dopĺňať prístup k financovaniu z viacerých fondov (článok 55 ods. 8 a čl. 88 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020).
- Funkčnejší prístup umožňujúci zásahy v správnom rozsahu: Keďže ITI sa môže vzťahovať na rôzne typy miest a mestských oblastí, ako ich definovali členské štáty, umožňuje financovanie integrovaných akcií siahajúcich od susedskej alebo okresnej úrovne až po funkčné mestské oblasti, napríklad mestské regióny alebo metropolitné oblasti vrátane susedných vidieckych oblastí.

Aké sú praktické účinky?

- Členské štáty by mali vytvoriť partnerstvá s kompetentnými regionálnymi, miestnymi a mestskými orgánmi a zapojiť ich do prípravy zmluvy o partnerstve a do prípravy, realizácie, monitorovania a hodnotenia programov.
- Členské štáty by mali identifikovať mestá, kde bude politika súdržnosti podporovať integrovaný udržateľný rozvoj miest s cieľom posilniť úlohu miest v programoch a zabezpečiť, že minimálne 5 % vyčlenených zdrojov EFRR sa investuje do integrovaných akcií udržateľného rozvoja miest.
- V zmluve o partnerstve a v OP majú členské štáty uviesť mestá vykonávajúce integrované akcie udržateľného rozvoja miest s delegovaným riadením a mestá, ktoré by chceli zobrať do úvahy pre účasť na platforme mestského rozvoja. OP stanoví aj informatívnu výšku vyčlenených finančných prostriedkov z každej prioritnej osi na integrované akcie.

Ďalšie zdroje dôležitých informácií

Legislatíva: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0016_cs.htm

Politika súdržnosti: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_sk.cfm

Regionálna politika: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.cfm

